

## **Az épített környezet anyagai**

**Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák**

**3. évfolyam**

**Programcsomag:  
Én és a világ**

**A modul szerzője: Wagner Éva**

## MODULLEÍRÁS

<b>Ajánlott korosztály</b>	8-9 éves
<b>Ajánlott időkeret</b>	3 × 45 perc
<b>A modul közvetlen célja</b>	Ráirányítja a gyerekek figyelmét a környezetükben található anyagokra, azok tulajdonságaira. Annak megismerése, hogy a különböző éghajlati adottságú területeken élő emberek hogyan alkalmazkodtak az adott életfeltételekhez. Az együttműködési készség és az információfeldolgozási képesség formálása.
<b>A modul témái, tartalma</b>	Témák: Élettelen természet: anyagok Természet- és társadalom-földrajzi környezetünk, lakóhelyünk: épületek építkezés Tartalom: A modul az emberi lakhelyekről és azok anyagairól szól. Ezen keresztül alakítja az ember–természet viszonyról alkotott gyermeki képet, gazdagítja az ezzel a területtel kapcsolatos ismeretrendszereket. Bemutatja az ember életmódja és a lakókörnyezete közötti kapcsolat néhány történeti és természeti vonatkozását. Segíti az élettelen természetben előforduló anyagok tulajdonságainak megismerését.
<b>Megelőző tapasztalat</b>	Elemi együttműködési készség, elemi ismeretek az élővilágról és a természeti környezetről
<b>Ajánlott továbbhaladási irány</b>	Éghajlat, időjárás, anyagok a környezetünkben, más népek kultúrája, ember és környezete tartalmú modulok
<b>A kompetenciafejlesztés fókuszai</b>	Énhatékonyság-érzés: pozitív önértékelés A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: kreativitás, információ rendszerező képesség, szabálykövetés Társas kompetenciák: empátia, együttműködés
<b>Kapcsolódási pontok</b>	A NAT-hoz: harmonikus kapcsolat kialakítása a természeti és a társadalmi környezettel; a szűkebb és a tágabb környezet történelmi, kulturális emlékeinek megismerése; az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása; a rendszerezés, a valós kísérleteken alapuló tapasztalás, a kombináló- és a következtetőképesség, a problémamegoldó képesség fejlesztése

	Tantárgyakhoz: a tudomány és a technika, valamint a társadalom fejlődésének kapcsolatát érintő meggyőződések formálása; a tudományos vizsgálat iránti igény alakítása; a természeti és a technikai tárgyakkal, jelenségekkel összefüggő elképzelések megfogalmazása, az ezekkel kapcsolatos megbeszélésekben való részvétel; a változások felismerése, azok fontosabb okainak megnevezése tanítói segítséggel; egyszerű képi és szöveges információk, jelek értelmezése a megismert területeken; tárgy (test) és anyag megkülönböztetése a nyelvhasználatban; anyagfajták különbözőségének felismerése, anyagnevek anyagfajtákhoz rendelése; az anyagfajta és a használat közötti összefüggés felismerése konkrét példán keresztül (ember a természetben); megismerkedés az ember alkotta környezet legfontosabb jellemzőivel; érdeklődés a közvetlen mesterséges környezet (a lakás, az iskolai és a lakókörnyezet) iránt, arról szóló tapasztalatszerzés; a közvetlen környezet birtokbavétele, a tapasztalati megismerés és annak élvezete (életvitel és gyakorlati ismeretek)
	Modulokhoz: az anyagok tulajdonságaival foglalkozó modulok
<b>Támogató rendszer</b>	A mellékletben található tanári útmutató

### Módszertani ajánlás

A modult célszerű egyben megtartani. Ha erre nincs mód, akkor az első óra végén megszakítható a munka, de a második két órát már egyben tartjuk meg, lehetőség szerint az első órát követően minél hamarabb, maximum egy-két nappal később. Ebben az esetben az első tevékenység során elkészített anyagok/összeállított kiállítás maradjon szem előtt, hogy a téma ne merüljön feledésbe. Ha a második két órát az elsőtől különválasztva szervezzük, hívjuk fel a gyerekek figyelmét arra, hogy a kiállított anyagokat figyelmesen nézzék meg.

A második egység megszervezésénél fontos szempont, hogy van-e az iskola közvetlen közelében olyan építkezés, ahova esetleg látogatás szervezhető. Ha igen, a látogatást mindenképpen gondosan elő kell készíteni. Egyfelől meg kell beszélni az építkezésen dolgozó felelős vezetővel, hogy hogyan mérsékelhető a balesetveszély. A gyerekeket fel kell készíteni a látogatásra, nemcsak a kérdések kiadásával, de az előzetesen egyeztetett balesetvédelmi szabályok ismertetése révén is. Csak akkor vállalkozunk a tanulmányi sétára, ha a feltételek megfelelőek.

A másik ajánlott tevékenység során kizárólag könnyen beszerezhető, veszélytelen anyagokkal dolgozunk, hiszen a gyerekek most tanulják a kísérletezés fogásait. Készüljünk fel arra, hogy a gyerekek mindig sokkal több dologra figyelnek, mint amit mi a feladat szempontjából fontosnak tartunk, de az is előfordulhat, hogy pont azt nem veszik észre, amire szeretnénk felhívni a figyelmüket. Ez a tanulási folyamat része, hiszen meg kell tanulniuk szelektálni az információk között. Aki már képes arra, hogy csak a kísérlet szempontjából fontos dolgokra koncentráljon, az szinte előre tudja, hogy mi lesz a kísérlet eredménye.

A megbeszéléseknél emeljük ki a feladat szempontjából fontos tapasztalatokat, és segítsük a gyerekeket abban, hogy megfigyeléseiket szóban is kifejezhessék. Ehhez gyakran kell nyelvi, fogalmazásbeli mintával szolgálni számukra a csoportmunka során: az ilyen esetekben törekedjünk

arra, hogy lehetőség szerint legalább kétféle választási lehetőséget fogalmazzunk meg, ezzel is segítve nekik, hogy a gondolataikat minél pontosabban kifejezésre tudják juttatni.

A csoportok kialakításnál támaszkodjunk a gyerekek közötti személyes szimpátiára és érdeklődési területeire. A modulban sokféle, iskolán kívül szerzett tapasztalat mozgósítására van lehetőség. A téma feldolgozása során fontos szempont volt, hogy az ismereteket a gyerekek játékos formában szerezzék meg. Az óra szervezésekor szükség esetén változtathatunk, egyszerűsíthetünk a szabályokon, hogy a tevékenység ne lépje túl az adott időkeretet. Mivel a modulban ajánlott játékok tanórán kívül is játszhatók, lehetőség van a részletesebb megismerésre is. Fontos, hogy a játékok során lehetőséget adjunk a tanulóknak a saját elképzeléseik megfogalmazására: erre a 3-4 fős csoportok a legalkalmasabbak. Ezért a termet úgy kell berendezni, hogy mind a csoportokban folyó beszélgetésekre, mind pedig a közös megbeszélésre legyen lehetőség.

Fordítsunk figyelmet arra, hogy a feladatok értékelése, a csoportmunkák bemutatása során minden csoporttag szót kapjon.

## **A modul mellékletei**

### *Tanári mellékletek*

P1 – Skanzen

P2 – A házunk

P3 – Kiállítás

P4 – Hol állhat?

P5 – Memórijáték

P6 – Néhány tulajdonság vizsgálata

### *Diákmellékletek*

D1 – Memórijáték

D2 – Néhány tulajdonság vizsgálata csoportmunkában

D3 – Látogatás egy építkezésen

D4 – Amiről a könyvek beszélnek